

Ontwerp **Besluit indicatie jeugdzorg**

Besluit van _____, houdende de aanwijzing van de vormen van geestelijke gezondheidszorg voor jeugdigen waarop ingevolge de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten aanspraak bestaat, regeling van de gevallen waarin een indicatiebesluit niet kan worden afgewacht, en nadere regels omtrent de inhoud van het indicatiebesluit en de wijze van totstandkoming ervan (Besluit indicatie jeugdzorg)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport van _____, gedaan mede namens Onze Minister van Justitie;

Gelet op de artikelen 3, vijfde lid, artikel 5, tweede lid, onder b en artikel 5a, vijfde lid, van de Wet op de jeugdzorg, artikel 9b, tweede en vierde lid van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten en artikel 11a, eerste lid, derde en vierde volzin, van de Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen;

De Raad van State gehoord (advies van _____, No. W);

Gezien het nader rapport van de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport van, uitgebracht mede namens Onze Minister van Justitie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1

In dit besluit en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. de wet: de Wet op de jeugdzorg;
- b. indicatiebesluit: een besluit waarbij wordt vastgesteld of een cliënt is aangewezen op zorg als bedoeld in artikel 5, tweede lid, van de wet;
- c. jeugdhulp: jeugdhulp als bedoeld in artikel 3 van het Besluit jeugdzorgaanspraken;
- d. verblijf: verblijf als bedoeld in artikel 4 van het Besluit jeugdzorgaanspraken;
- e. observatiediagnostiek: observatiediagnostiek als bedoeld in artikel 5 van het Besluit jeugdzorgaanspraken;
- f. inrichting: een justitiële jeugdinrichting als bedoeld in artikel 1, onder b, van de Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen.

Hoofdstuk 2. Aanwijzing van vormen van geestelijke gezondheidszorg voor jeugdigen ten aanzien waarvan de stichting tot taak heeft vast te stellen op welke zorg een cliënt is aangewezen

Artikel 2

Als vormen van zorg als bedoeld in artikel 5, tweede lid, onder b, van de wet worden aangewezen: persoonlijke verzorging, huishoudelijke verzorging, verpleging, ondersteunende begeleiding, activerende begeleiding, behandeling, verblijf en vervoer als bedoeld in de artikelen 3 tot en met 10 van het Besluit zorgaanspraken AWBZ in verband met een psychiatrische aandoening, of beperking, een gedragsprobleem of een psychisch of psychosociaal probleem doch slechts voorzover deze zorg of het verblijf betrekking heeft op een jeugdige.

Hoofdstuk 3. Aanspraak in spoedeisende situaties

Artikel 3

1. Een cliënt heeft, in afwijking van artikel 3, derde lid, van de wet, in situaties waarin naar het oordeel van de stichting die werkzaam is in de provincie waarin de jeugdige duurzaam verblijft, onmiddellijke verlening van jeugdzorg als bedoeld in artikel 5, tweede lid, onder a, respectievelijk d van de wet, geboden is, aanspraak op deze jeugdzorg zonder dat die stichting een indicatiebesluit heeft genomen.
2. Een aanspraak als bedoeld in het eerste lid vervalt zodra met betrekking tot de cliënt een indicatiebesluit is genomen, doch in ieder geval na vier weken.

Hoofdstuk 4. De inhoud van het indicatiebesluit

Paragraaf 1 Algemeen

Artikel 4

1. In het indicatiebesluit zijn de doelen opgenomen die met de zorg worden nagestreefd zo nodig uitgesplitst in doelen op korte en op lange termijn.
2. Indien het indicatiebesluit betrekking heeft op jeugdige jegens wie de stichting een taak als bedoeld in artikel 6, eerste lid, onder a, b, c of d uitvoert sluiten de doelen aan op het plan, bedoeld in artikel 9, derde lid, van de wet.

Artikel 5

Indien de stichting voorziet dat de zorg waarop een cliënt is aangewezen niet tijdig beschikbaar is, kan zij vervangende zorg aanduiden, waarop de cliënt alsdan is aangewezen. Een cliënt is slechts op de vervangende zorg aangewezen tot het moment waarop de eerst aangewezen zorg beschikbaar is of tot de termijn, bedoeld in artikel 14 is verstreken.

Artikel 6

Indien ten behoeve van één jeugdige meer dan één cliënt op zorg is aangewezen geven de indicatiebesluiten de samenhang met de andere besluiten aan.

Artikel 7

Onze Ministers kunnen bij ministeriële regeling regelen dat een indicatiebesluit inhoudende dat de cliënt is aangewezen op zorg als bedoeld in artikel 5, tweede lid, van de wet wordt vastgelegd op een formulier dat overeenkomt met een bij die regeling vast te stellen model.

Paragraaf 2 Het indicatiebesluit aanspraken jeugdzorg

Artikel 8

1. Indien de stichting vaststelt dat een cliënt is aangewezen op jeugdhulp, geeft zij in het indicatiebesluit aan of een cliënt is aangewezen op jeugdhulp:
 - a. in de thuissituatie of in een accommodatie van een zorgaanbieder;
 - b. individueel of in groepsverband;
 - c. met een specifieke aanpak, onder vermelding van die aanpak, indien deze aanpak noodzakelijk is;
 - d. met inzet van daarbij aan te geven deskundigen, indien de inzet van een bepaalde deskundige noodzakelijk is.
2. Het indicatiebesluit vermeldt de omvang van de benodigde jeugdhulp, uitgedrukt in het benodigde aantal contacturen.

Artikel 9

1. Indien de stichting vaststelt dat een jeugdige is aangewezen op verblijf, geeft zij in het indicatiebesluit aan of de jeugdige is aangewezen op verblijf bij een pleegouder, dan wel op verblijf in een accommodatie van een zorgaanbieder.
2. Het indicatiebesluit vermeldt de omvang van het benodigde verblijf, uitgedrukt in het benodigde aantal uren per etmaal en het aantal dagen waarover de uren worden gespreid.

Artikel 10

1. Indien de stichting vaststelt dat een jeugdige is aangewezen op observatiediagnostiek, geeft zij in het indicatiebesluit aan welke vragen met de observatiediagnostiek beantwoord moeten worden.
2. Het indicatiebesluit vermeldt de omvang van de benodigde observatiediagnostiek, uitgedrukt in het benodigde aantal uren per etmaal en het aantal dagen per week waarover deze uren worden gespreid.

Paragraaf 3 Het indicatiebesluit aanspraken geestelijke gezondheidszorg voor jeugdigen op grond van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten

Artikel 11

1. Indien de stichting vaststelt dat een jeugdige is aangewezen op een vorm van zorg als bedoeld in artikel 2, geeft zij in het indicatiebesluit aan op welke van deze vormen de jeugdige is aangewezen.
2. Indien de stichting vaststelt dat een jeugdige is aangewezen op een vorm van zorg als bedoeld in de artikelen 3 tot en met 8 van het Besluit zorgaanspraken AWBZ en het betreft zorg als bedoeld in artikel 2, onder a of b, van het Zorgindicatiebesluit, is artikel 8 van overeenkomstige toepassing.
3. Indien de stichting vaststelt dat een jeugdige is aangewezen op een vorm van zorg als bedoeld in de artikelen 3 tot en met 8 van het Besluit zorgaanspraken AWBZ en het betreft niet zorg als bedoeld in artikel 2, onder a of b, van het Zorgindicatiebesluit, zijn artikel 8, met uitzondering van het eerste lid, onder c en d, en artikel 13, eerste lid, onder b, van het Zorgindicatiebesluit van overeenkomstige toepassing.
4. Indien de stichting vaststelt dat een jeugdige is aangewezen op verblijf als bedoeld in artikel 9 van het Besluit zorgaanspraken AWBZ is artikel 9 van overeenkomstige toepassing.

Paragraaf 4 Het indicatiebesluit aanspraak verblijf in een inrichting op grond van de Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen

Artikel 12

Indien de stichting vaststelt dat een jeugdige is aangewezen op verblijf in een inrichting geeft zij in het indicatiebesluit aan of sprake moet zijn van verblijf in een beperkt beveiligde of normaal beveiligde inrichting als bedoeld in artikel 14, eerste lid, van de Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen.

Hoofdstuk 5. De termijn gedurende welke de aanspraak geldt en de termijn waarbinnen een aanspraak tot gelding moet worden gebracht

Artikel 13

De in het indicatiebesluit vastgelegde termijn van de aanspraak bedraagt ten hoogste een jaar, tenzij het betreft:

- a. verblijf bij een pleegouder van een jeugdige die al langer dan twee jaar bij eenzelfde pleegouder verblijft en voorzien wordt dat van terugkeer naar het gezin van herkomst geen sprake kan zijn;
- b. een aanspraak op een vorm van zorg als bedoeld in artikel 5, tweede lid, onder b, van de wet in verband met een aandoening die maakt dat een jeugdige langer dan twee jaar is aangewezen op eenzelfde vorm van zorg en voorzien wordt dat de jeugdige op deze vorm van zorg aangewezen blijft.

Artikel 14

De in het indicatiebesluit te noemen termijn waarbinnen een aanspraak tot gelding moet worden gebracht, bedraagt ten hoogste dertien weken.

Hoofdstuk 6 Slotbepalingen**Artikel 15**

Dit besluit treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Artikel 16

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit indicatie jeugdzorg.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De Staatssecretaris van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

De Minister van Justitie,

Nota van toelichting

Algemeen

1. Inleiding

Het onderhavige besluit strekt ter uitvoering van een aantal bepalingen van de Wet op de jeugdzorg (hierna: wet) die alle betrekking hebben op, of samenhangen met de indicatietaak van een stichting die een bureau jeugdzorg in stand houdt en met name op het nemen van een indicatiebesluit. Het indicatiebesluit is het besluit waarin wordt vastgesteld of een cliënt is aangewezen op een vorm van zorg als bedoeld in artikel 5, tweede lid, van de wet. In de onderhavige algemene maatregel van bestuur worden nadere regels gesteld omtrent de inhoud van het indicatiebesluit (artikel 5a, vijfde lid, van de wet). In het onderhavige besluit worden tevens de vormen van geestelijke gezondheidszorg voor jeugdigen waarop ingevolge de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (hierna: AWBZ) aanspraak bestaat, aangewezen, waarvoor het bureau jeugdzorg de indicatietaak heeft (artikel 5, tweede lid, onder b, van de wet). Ook wordt geregeld in welke gevallen een indicatiebesluit van het bureau jeugdzorg geen voorwaarde is voor een aanspraak omdat een besluit niet afgewacht kan worden (artikel 3, vijfde lid, van de wet).

Niet alleen het onderhavige besluit bevat bepalingen die betrekking hebben op de indicatietaak van het bureau jeugdzorg, ook het Besluit kwaliteit en werkwijze bureaus jeugdzorg bevat bepalingen daaromtrent. Het gaat daarbij over de werkwijze van het bureau bij de uitvoering van de indicatietaak.

Een ontwerp van dit besluit is gepubliceerd in de Staatscourant (Stcrt. 2003,.....). Een ontwerp van dit besluit is voorgelegd aan Actal. Gebleken is dat het besluit geen administratieve verplichtingen voor het bedrijfsleven tot gevolg heeft.

2. Aanwijzing vormen van AWBZ-zorg waarvoor het bureau jeugdzorg tot taak heeft vast te stellen of een jeugdige daarop is aangewezen

Artikel 5, tweede lid, van de wet bepaalt dat bij algemene maatregel van bestuur vormen van geestelijke gezondheidszorg voor jeugdigen en zorg voor verstandelijk gehandicapte jeugdigen kunnen worden aangewezen waarvoor het bureau jeugdzorg de indicatietaak heeft.

Geestelijke gezondheidszorg voor jeugdigen

Artikel 5, tweede lid, onder b, van de wet bepaalt dat de stichting tot taak heeft voor bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen vormen van geestelijke gezondheidszorg voor jeugdigen (jeugd-ggz) waarop ingevolge de AWBZ aanspraak bestaat vast te stellen of een cliënt daarop is aangewezen. De vormen van jeugd-ggz die het betreft zijn vastgelegd in artikel 2 van het onderhavige besluit. Een tot zorg strekkend indicatiebesluit van het bureau jeugdzorg is voor deze vormen van jeugd-ggz een voorwaarde voor een aanspraak. Aangewezen worden: verpleging, ondersteunende begeleiding, activerende begeleiding en behandeling, zoals deze functies zijn omschreven in de artikelen 5 tot en met 8 van het Besluit zorgaanspraken AWBZ. Ook verblijf en de daarmee samenhangende persoonlijke en huishoudelijke verzorging zijn aangewezen. Het gaat om geestelijke gezondheidszorg, hetgeen tot uitdrukking is gebracht in de nadere aanduiding van de problemen waarvoor de zorg een oplossing moet bieden. Genoemd worden een psychiatrische aandoening, of beperking, een gedragsprobleem of een psychisch of psychosociaal probleem. Het gaat uiteraard alleen om zorg voor jeugdigen.

Concreet kan bijvoorbeeld worden gedacht aan opname in en (poli)klinische behandeling en begeleiding door een kinder- of jeugdpsychiatrische kliniek, ambulante behandeling en begeleiding door een regionale instelling voor ambulante geestelijke gezondheidszorg, beschermd wonen, behandeling door een psychiater of zenuwarts.

Zorg voor verstandelijk gehandicapte jeugdigen

Met de inwerkingtreding van artikel 5, tweede lid, onder c, van de wet, waar de mogelijkheid is gecreëerd, vormen van zorg voor verstandelijk gehandicapten, waarop aanspraak bestaat op grond van de AWBZ, aan te wijzen als onderdeel van de indicatietoekening van het bureau jeugdzorg wordt gewacht tot de resultaten van pilots op dit punt bekend zijn. Het onderhavige besluit bevat dan ook nog geen aanwijzing van vormen van zorg voor verstandelijk gehandicapten.

3. Aanspraak op jeugdzorg ingevolge de wet in spoedeisende situaties

Het besluit stelt voorts de regels voor de gevallen waarin een indicatiebesluit niet kan worden afgewacht. De regeling houdt in dat geen indicatiebesluit nodig is als onmiddellijke verlening van zorg geboden. De regeling geldt op grond van artikel 3, vijfde lid, van de wet voor jeugdzorg waarop aanspraak ingevolge de wet bestaat, en ook voor die zorg waarop ingevolge de AWBZ aanspraak bestaat waarvoor het bureau jeugdzorg de indicatietoekening heeft (zie artikel 9b, vierde lid, laatste volzin, van de AWBZ, waarin de regeling die geldt voor de aanspraken op grond van de wet van toepassing is verklaard. Het besluit heeft nog geen betrekking op crisisplaatsingen in een justitiële jeugdinrichting. Op plaatsing in een dergelijke inrichting bestaat tot 1 januari 2006 nog geen aanspraak. Ingevolge de overgangsbepaling van artikel 108, derde lid, van de wet is voor plaatsing wel een indicatiebesluit nodig. Deze regeling bevat ook een regeling voor crisisplaatsingen in de justitiële jeugdinrichtingen die gelijk is aan die opgenomen in het onderhavige besluit

4. Het vaststellen of een cliënt is aangewezen op een vorm van zorg, als bedoeld in artikel 5, tweede lid, van de wet; het nemen van een indicatiebesluit

Bij het beantwoorden van de vraag of een cliënt is aangewezen op een vorm van zorg als bedoeld in artikel 5, tweede lid, van de wet gaat het om de beoordeling van psychosociale, psychische of gedragsproblemen of psychiatrische problemen. De indicatietoekening van het bureau jeugdzorg is echter niet tot deze beoordeling beperkt. Ook moet worden gekeken naar andere problemen die het onbedreigd opgroeien van een jeugdige belemmeren. De beoordeling van de problemen kan uitmonden in de conclusie dat een cliënt is aangewezen op zorg waarop aanspraak bestaat ingevolge de wet, op jeugd-ggz of op opname in een justitiële jeugdinrichting. Ook kan de uitkomst zijn dat andere vormen van zorg zijn aangewezen, bijvoorbeeld algemeen maatschappelijk werk of verslavingszorg. De beoordeling omvat in ieder geval een analyse van de aard en de ernst van de problemen. Gezien de omschrijving van de aanspraken op grond van de wet zal altijd moeten worden gekeken naar de probleemoplossende mogelijkheden van het gezin en de zorg die sociale of professionele steunbronnen in de directe omgeving van het gezin kunnen bieden. Deze beoordeling heeft voor een deel een objectief en voor een deel een subjectief karakter. Een aantal aspecten van een probleem is redelijk objectief te beschrijven bijvoorbeeld met behulp van psychodiagnostiek. Het perspectief van de cliënten zelf is echter evenzeer van belang. Het daadwerkelijk vaststellen van de problemen en de zorg waarop een cliënt in verband daarmee is aangewezen, vergt een professionele beoordeling, waarbij het perspectief van de cliënt een duidelijke rol speelt. Soms komen jeugdigen of ouders met problemen die zij wel voelen, maar niet behoorlijk kunnen duiden. Zij hebben behoefte aan professionele ondersteuning bij het grip krijgen op de problemen. In andere gevallen hebben jeugdigen of ouders weinig of geen besef van opgroei- of opvoedingsproblemen of ontkennen deze. Het maakt daarbij geen verschil of de problemen leiden tot behoefte aan (jeugd)zorg waaraan op grond van de wet, de AWBZ of de Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen (hierna: Bjj) aanspraak bestaat.

In alle gevallen heeft het bureau jeugdzorg de taak vast te stellen op welke (jeugd)zorg een cliënt is aangewezen. Het gaat dan om de indicatietoekening van het bureau jeugdzorg, die begint met het samen met de cliënt verduidelijken van het probleem, het analyseren van de achtergronden ervan (diagnostiek) en het aanduiden van oplossingen in de sfeer van jeugdzorg of anderszins.

5. Het indicatiebesluit

Artikel 3, derde lid, van de wet regelt dat een cliënt slechts aanspraak heeft op jeugdzorg ingevolge die wet als het bureau jeugdzorg een besluit heeft genomen waaruit blijkt dat die cliënt op die zorg is aangewezen. Ingevolge de AWBZ en de Bij bestaat er eveneens slechts aanspraak op zorg als het bureau jeugdzorg heeft vastgesteld dat een jeugdige op deze zorg is aangewezen. Besluiten waarin wordt vastgelegd dat een cliënt wel of niet op een van de vormen van zorg als bedoeld in artikel 5, tweede lid, van de wet is aangewezen zijn de indicatiebesluiten.

De wet stelt in artikel 5a eisen ten aanzien van het indicatiebesluit, dat strekt tot een aanspraak. Omtrent indicatiebesluiten waarin negatief wordt beslist op een aanvraag stelt de wet geen regels. Ingevolge artikel 5a van de wet zal de stichting in een aanspraak vestigend indicatiebesluit niet alleen moeten vastleggen op welke zorg een cliënt is aangewezen, maar ook een beschrijving geven van de problemen of dreigende problemen, waarop de zorg het antwoord moet bieden en de mogelijke oorzaken van de problemen. Verder bevat dit indicatiebesluit een beschrijving van de (jeugd)zorg die in verband met deze problemen nodig is en het met die (jeugd)zorg beoogde doel. Voorts moet daarin worden aangegeven hoe lang de cliënt aanspraak heeft op de benodigde zorg en binnen welke termijn de cliënt zijn aanspraak tot gelding moet hebben gebracht. Als de stichting meent dat de zorg waarop de cliënt of cliënten aanspraak heeft gecoördineerd moet worden, geeft zij dat in het besluit aan, onder vermelding van de instantie die daarvoor het meest in aanmerking komt.

Als het bureau jeugdzorg tot het oordeel komt dat de cliënt niet alleen is aangewezen op een van de vormen van zorg als bedoeld in artikel 5, tweede lid, van de wet maar ook op andere zorg of wanneer het uitsluitend deze andere zorg nodig acht, zal het bureau dit ingevolge artikel 5c van de wet op schrift moeten zetten en de cliënt helpen deze zorg ook daadwerkelijk te verkrijgen. Deze vastlegging is geen besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht, omdat het niet gericht is op rechtsgevolg.

6. Beschrijving van de zorg waarop een cliënt is aangewezen

De wijze waarop de aanspraken op grond van de wet en de aanspraken op grond van de AWBZ zijn beschreven in het Besluit jeugdzorgaanspraken in het Besluit zorgaanspraken AWBZ is in hoge mate geharmoniseerd. De aanspraken zijn in beide gevallen functiegericht omschreven en komen in de omschrijving in hoge mate overeen. De functiegerichte omschrijvingen zijn globaal van aard. De Wet op de jeugdzorg heeft een drietal aanspraken te weten: jeugdhulp, verblijf en observatiediagnostiek (artikel 2 van het Besluit jeugdzorgaanspraken). De eveneens functiegericht omschreven aanspraken ingevolge de AWBZ zijn neergelegd in het Besluit zorgaanspraken AWBZ. Daarbij gaat het om algemeen geformuleerde aanspraken, waarvan een gedeelte (hiervoor genoemd) is opgenomen in de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 5, tweede lid, van de wet, namelijk die waarvoor het bureau jeugdzorg de indicatietoekening heeft. De aanspraak op zorg in een justitiële jeugdinrichting is in de Bij voorzieningengericht omschreven.

De omschrijving van de (jeugd)zorg waarop een cliënt is aangewezen in termen van het Besluit jeugdzorgaanspraken (jeugdhulp, verblijf en observatiediagnostiek) en het Besluit zorgaanspraken AWBZ geeft onvoldoende concreet aan waarop een individuele cliënt aanspraak heeft. De functiegerichte omschrijvingen van de aanspraken zijn dermate globaal dat zij bovendien aan de cliënt onvoldoende inzicht verschaffen over hetgeen de aanspraak in termen van te verkrijgen zorg, inhoudt. Ook biedt de globale omschrijving van de aanspraken de aanbieder bij wie een aanspraak tot gelding wordt gebracht, onvoldoende aanknopingspunten voor het opstellen van een hulpverleningsplan, terwijl de wet om zorginhoudelijke redenen eist dat het hulpverleningsplan van het indicatiebesluit is afgeleid.

In het onderhavige besluit wordt voor de diverse vormen van (jeugd)zorg waarop aanspraak bestaat ingevolge de wet, de AWBZ of de Bij voorgeschreven hoe de stichting de zorg waarop een cliënt is aangewezen, moet beschrijven in het indicatiebesluit (artikelen 8 tot en met 12). Die beschrijving zal bijvoorbeeld in geval van jeugdhulp duidelijk moeten maken of het gaat om jeugdhulp individueel of in

groepsverband. Daarmee geeft de beschrijving in het indicatiebesluit een zodanig helder beeld van de (jeugd)zorg waarop een cliënt is aangewezen, dat de cliënt, meestal met behulp van het bureau jeugdzorg, in staat is zijn aanspraak tot gelding te brengen. Voor een aanbieder biedt het indicatiebesluit aldus een goed handvat voor het vaststellen van een hulpverleningsplan.

Het onderhavige besluit verklaart de bepalingen omtrent de omschrijving van de noodzakelijk geachte jeugdzorg van overeenkomstige toepassing als het gaat om jeugd-ggz. Dit betekent dat bij voorbeeld bij ondersteunende of activerende begeleiding, net als bij jeugdhulp, moet worden aangegeven of het gaat om begeleiding individueel of in groepsverband. Met betrekking tot de justitiële jeugdinrichtingen moet worden aangegeven op welke van de twee typen inrichtingen die de Bij kent, een jeugdige is aangewezen, te weten een beperkt beveiligde of een normaal beveiligde inrichting.

7. De omvang van de benodigde zorg

Het indicatiebesluit geeft niet alleen de vorm van zorg aan waarop een cliënt is aangewezen, maar ook de omvang van die zorg. Het onderhavige besluit bepaalt in welke termen de omvang moet worden uitgedrukt. Gekozen is voor een omschrijving die enerzijds wel een duidelijk kader geeft aan de cliënt en de aanbieder, maar anderzijds de nodige ruimte biedt tot maatwerk.

De wijze waarop de omvang van de benodigde zorg moet worden uitgedrukt is niet voor elke mogelijke aanspraak hetzelfde.

De omvang van de benodigde jeugdhulp wordt uitgedrukt in het benodigde aantal uren. Het gaat daarbij om een totaal aantal uren dat gedurende de termijn waarvoor de aanspraak geldt, ingezet kunnen worden. De omvang van verblijf wordt uitgedrukt in het benodigde aantal uren per etmaal en een totaal aantal dagen die gedurende de termijn waarvoor de aanspraak geldt kunnen worden ingezet. De manier waarop de intensiteit van de zorg wordt ingevuld is hiermee de verantwoordelijkheid van de aanbieder van die zorg. De aanbieder kan hierdoor op basis van zijn professionele oordeel voor iedere cliënt de meest geëigende inzet kiezen. Zo zal hij bij voorbeeld moeten bezien of begonnen moet worden met intensieve begeleiding dagelijks, welke geleidelijk aan afneemt.

Een aanspraak op plaatsing in een justitiële jeugdinrichting houdt per definitie verblijf voor zeven keer 24 uur per week in. De omvang van de aanspraak hoeft dus niet in het indicatiebesluit te worden vermeld.

8. Termijn gedurende welke de aanspraak geldt

Tenslotte regelt het onderhavige besluit de termijn gedurende welke de aanspraak geldt. Bij deze termijn gaat het om de maximale duur van de aanspraak op de nodig geachte zorg. De hoofdregel is dat de termijn van de aanspraak ten hoogste een jaar bedraagt. Uiteraard kan door het bureau jeugdzorg een kortere termijn worden vastgesteld. De termijn zal immers gelijk zijn aan de periode gedurende welke het bureau de in het indicatiebesluit op basis van zijn probleemanalyse nodig acht. Soms zal een niet al te lange termijn worden gekozen. Dit zal het geval zijn als het bureau jeugdzorg nog niet volledig zicht heeft op de problemen of nog niet zeker is van de zorg die het best is toegesneden op de problemen. Hoewel het dan waarschijnlijk is dat zorg in dergelijke gevallen voor een lange termijn geboden is, zal het bureau een kortere termijn in het besluit opnemen. Hiermee voorziet het bureau in een moment waarop het met de cliënt en de aanbieder van de desbetreffende zorg op basis van verder inzicht kan bezien of de ingeslagen weg de juiste is.

9. Termijn waarbinnen een aanspraak tot gelding moet worden gebracht

Ingevolge artikel 5a, tweede lid, van de wet zal in het indicatiebesluit de termijn moeten worden genoemd waarbinnen de aanspraak die in het besluit is vervat tot gelding moet worden gebracht. Als dit niet binnen de gestelde termijn is gebeurd, vervalt de aanspraak. De termijn is in het onderhavige besluit op maximaal dertien weken (drie maanden) gesteld. De situatie kan immers zodanig veranderen als de jeugdzorg die nodig wordt geacht niet wordt geboden of als in die tijd met minder aangewezen vervangende zorg genoeg wordt genomen, dat wellicht andere zorg aangewezen moet worden geacht. Indien het bureau jeugdzorg van mening is dat de situatie zich eerder kan wijzigen, zal het in het indicatiebesluit een kortere termijn moeten opnemen. Na de in het

indicatiebesluit gestelde termijn, dus in ieder geval na dertien weken zal herindicatie moeten plaatsvinden. Daarbij hoeft uiteraard niet het hele proces te worden overgedaan. Bezien moet worden of de geïndiceerde zorg nog steeds de aangewezen zorg is. De termijn heeft niets te maken met de urgentie van de zorg, doch is uitsluitend de erkenning dat tijdsverloop invloed kan hebben op het antwoord op de vraag welke de aangewezen zorg is.

Artikelsgewijs

Artikel 1

Uit de aanhef van artikel 1 van de Wet op de jeugdzorg blijkt dat de reeds in die wet gedefinieerde begrippen ook voor de toepassing van dit besluit gelden. Zij behoeven dus in het besluit niet gedefinieerd te worden.

Artikel 2

De wet legt in artikel 5, tweede lid, de reikwijdte van de indicatietaak van het bureau jeugdzorg vast. De bureaus jeugdzorg hebben niet alleen tot taak vast te stellen op welke jeugdzorg waarop ingevolge de wet aanspraak bestaat, een cliënt is aangewezen, maar tevens te indiceren voor bij algemene maatregel van bestuur aangewezen vormen van geestelijke gezondheidszorg voor jeugdigen, waarop ingevolge de AWBZ aanspraak bestaat.

Het onderhavige artikel strekt tot deze aanwijzing. Zoals in het algemeen deel van deze toelichting reeds is aangegeven, worden alle vormen van geestelijke gezondheidszorg waarop de AWBZ aanspraak geeft, aangewezen. Dit uiteraard slechts voor zover deze zorg betrekking heeft op jeugdigen, zoals deze in artikel 1, onder b, van de wet omschreven.

Artikel 3

Dit artikel geeft uitvoering aan artikel 3, vijfde lid, van de wet, welk artikel bepaalt dat regels kunnen worden gesteld voor de gevallen waarin een indicatiebesluit niet kan worden afgewacht.

De regeling houdt in dat er in dergelijke situaties wordt afgeweken van de wettelijke regeling die inhoudt dat aanspraak ingevolge de wet slechts bestaat op die jeugdzorg waarvan het desbetreffende bureau jeugdzorg heeft vastgesteld dat de cliënt daarop is aangewezen.

In afwijking van deze regeling bestaat er aanspraak op jeugdzorg zonder dat daaraan een indicatiebesluit ten grondslag ligt in situaties waarin onmiddellijke zorgverlening nodig wordt geacht. Het bureau beoordeelt of van een dergelijke situatie sprake is en welke zorg in dat geval nodig is. De aanspraak in spoedeisende gevallen vervalt zodra het bureau jeugdzorg een indicatiebesluit heeft genomen, doch in ieder geval na vier weken. Binnen de termijn van vier weken moet het bureau in staat worden geacht op basis van een onderzoek aan te geven op welke zorg een cliënt is aangewezen. Bij cliënten met ingewikkelde problemen kan dat wellicht nog geen definitieve beslissing zijn. Wij achten het echter van belang en mogelijk dat het bureau toch op die termijn tot een min of meer afgewogen oordeel komt. Als het nog geen definitief oordeel kan zijn, zal het bureau in het indicatiebesluit de termijn gedurende welke de aanspraak geldt moeten stellen op de periode die nodig is om tot een definitief oordeel te komen.

Artikel 4

Artikel 5, vierde lid, van de wet bepaalt dat het indicatiebesluit altijd een beschrijving moet bevatten van het met de (jeugd)zorg beoogde doel. De doelomschrijving verschaft de nodige duidelijkheid aan de cliënt. Verder is zij van belang om de effecten van de geboden zorg te kunnen beoordelen. Zij zal dan ook een van de belangrijkste toetsstenen zijn bij de evaluatie van de geboden zorg en een eventuele herindicatie. Het onderhavige artikel bepaalt dat bij de beschrijving van het doel zonodig het doel op korte termijn en het doel op lange termijn moet worden beschreven. De terminologie "zo nodig" duidt er op dat bij zorg die naar verwachting van lange duur zal moeten zijn, bijvoorbeeld bij zorg voor langer dan zes maanden, niet alleen het doel op de lange termijn moet worden beschreven, maar ook het doel op korte termijn. Als verwacht wordt dat er behoefte zal bestaan aan zorg gedurende een lange termijn is het van belang dat niet alleen een einddoel wordt aangegeven maar ook de in tijd uitgezette stappen die tot dat doel moeten leiden. Formulering van uitsluitend een einddoel biedt te weinig aanknopingspunten voor een goed hulpverleningsplan.

Het tweede lid bepaalt dat de doelen van de zorg waarop een jeugdige is aangewezen moeten aansluiten bij het plan op basis waarvan de stichting de justitiële taken, te weten de voogdij, de gezinsvoogdij en de jeugdreclassering worden uitgevoerd. De hulp en steun die in dat kader wordt

verleend en de (jeugd)zorg waarop aanspraak bestaat, moeten elkaar immers ondersteunen of versterken.

In het Besluit kwaliteit en werkwijze bureaus jeugdzorg is geregeld dat het plan voor de justitiële taken de doelen moeten bevatten. Tevens is geregeld dat deze doelen moeten stroken met die van te verlenen (jeugd)zorg van de justitiële taken.

Artikel 5

Dit artikel bevat een regeling voor de gevallen dat de zorg waarop een cliënt is aangewezen niet op korte termijn kan worden geleverd. Hoewel de planningssystematiek van de Wet op de jeugdzorg er op is gericht dat het aanbod is afgestemd op de vraag, mag niet worden uitgesloten dat het benodigde aanbod niet altijd ogenblikkelijk beschikbaar is.

De cliënt kan er dan voor kiezen direct degene jegens wie hij aanspraak heeft (provincie, zorgverzekeraar of Minister van Justitie) aan te spreken, maar kan ook tijdelijk met andere, zij het minder adequate, zorg genoegen nemen. De regeling houdt in dat het bureau jeugdzorg in een dergelijk geval vervangende zorg kan aanwijzen, waarop de cliënt is aangewezen. De aanspraak op de eerst aangewezen zorg blijft in stand, hetgeen betekent dat de cliënt te allen tijde die aanspraak tot gelding kan brengen. In verband hiermee bepaalt dit artikel nadrukkelijk dat op de vervangende zorg geen aanspraak meer bestaat (de vervangende zorg is niet meer aangewezen), zodra de eerst aangewezen zorg aanvangt of de termijn waarbinnen een aanspraak tot gelding moet worden gebracht – ingevolge artikel 16 is dat ten hoogste drie maanden - is verstreken. Op dat moment vervalt immers de oorspronkelijke aanspraak en kan er van vervangende aanspraak geen sprake meer zijn.

Artikel 6

Als uit de probleemanalyse blijkt dat ten behoeve van een jeugdige meer dan één cliënt bijvoorbeeld ook de ouders op (jeugd)zorg zijn aangewezen zal voor iedere cliënt een indicatiebesluit moeten worden genomen. De besluiten zullen moeten aangeven hoe de zorg voor de verschillende cliënten samenhangt. De verschillende besluiten kunnen overigens wel in één schriftelijk stuk worden vastgelegd. Het is dan wel van belang dat duidelijk wordt gemaakt welke cliënt op welke zorg is aangewezen.

Artikel 7

Om uniformiteit te bevorderen, om indicatiebesluiten van de verschillende stichtingen op eenvoudige wijze te kunnen vergelijken en om te voorkomen dat aanbieders met verschillende indicatiebesluiten worden geconfronteerd, kunnen Onze Ministers het gebruik van een formulier voorschrijven en een model formulier vaststellen voor een indicatiebesluit inhoudende dat de cliënt aanspraak heeft op zorg als bedoeld in artikel 5, tweede lid, van de wet.

Artikel 8

Het eerste lid geeft aan hoe een aanspraak op jeugdhulp in het indicatiebesluit moet worden geconcretiseerd. Het gaat om een zodanige concretisering dat de omschrijving van de aangewezen geachte behandeling, samen met de omschrijving van het met de zorg beoogde doel, zo concreet duidelijk maakt wat de aanspraak inhoudt, dat de cliënt in staat is zijn aanspraak tot gelding te brengen en de aanbieder of aanbieders in staat zijn een hulpverleningsplan op te stellen. Aangegeven zal moeten worden of het gaat om behandeling in de thuissituatie of in een accommodatie van een zorgaanbieder. In het eerste geval komt de hulpverlener naar de cliënt, dit kan ook een pleeggezin zijn, en in het tweede geval komt de cliënt naar een accommodatie van de zorgaanbieder. Het gaat daarbij altijd om bezoeken van korte duur, omdat anders eveneens sprake is van de functie verblijf.

Van belang is eveneens dat wordt aangegeven of het gaat om individuele jeugdhulp of jeugdhulp in groepsverband. Van individuele jeugdhulp is sprake als het gaat om één op één contacten van de cliënt met een hulpverlener.

Het kan zijn dat een specifieke aanpak van de jeugdige gewenst is. Gedacht kan worden aan een streng gestructureerde dagbesteding. Als het bureau jeugdzorg van mening is dat een dergelijke

aanpak nodig is om de gestelde doelen te halen, dan zal het bureau jeugdzorg dit in het indicatiebesluit moeten aangeven.

Hetzelfde geldt als voor het oplossen van de problemen de inzet van specifieke deskundigen, bijvoorbeeld van een psycholoog of orthopedagoog nodig wordt geacht. Ook dit zal in het indicatiebesluit moeten worden aangegeven.

Ingevolge het tweede lid zal de omvang van de jeugdhulp waarop aanspraak bestaat moeten worden uitgedrukt in het totaal aantal contacturen dat nodig om het doel van de zorg te bereiken. Bij contacturen gaat het om uren waarin de hulpverlener daadwerkelijk in contact staat met de cliënt.

Artikel 9

Indien een jeugdige is aangewezen op verblijf, zal in het indicatiebesluit moeten worden aangegeven op welke van de twee vormen van verblijf waarop aanspraak mogelijk is de jeugdige is aangewezen. Het gaat om verblijf in een pleeggezin of verblijf in een accommodatie van een zorgaanbieder. Hier geldt dat de omvang van de aanspraak uitgedrukt zal moeten worden in het aantal uren per etmaal en het benodigde totaal aantal dagen waarover deze uren worden gespreid.

Artikel 10

Observatiediagnostiek kent slechts één vorm, zodat er in het indicatiebesluit geen verdere specificatie van de zorg behoeft plaats te vinden. Wel dient te worden aangegeven welke vragen met de diagnostiek beantwoord moeten worden. Het gaat bij observatiediagnostiek om vragen van het bureau jeugdzorg die beantwoord moeten worden om een goed oordeel te kunnen vormen over de noodzaak van jeugdhulp of verblijf.

Omdat observatiediagnostiek maar één vorm kent wordt met betrekking tot deze diagnostiek slechts geëist dat de omvang van de aanspraak, net als bij de aanspraak op verblijf, die aan observatiediagnostiek inherent is, uitgedrukt in aantallen uren per etmaal en aantallen dagen per week waarover deze uren worden gespreid.

Artikel 11

Dit artikel betreft indicatiebesluiten die vaststellen dat een cliënt is aangewezen op jeugd-ggz, waarop ingevolge de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten aanspraak bestaat.

De wijze waarop de aanspraken op jeugd-ggz in het indicatiebesluit moeten worden omschreven sluiten zowel aan bij hetgeen de jeugdzorg vereist als bij de financieringssystematiek van de AWBZ. De algemene eisen van de artikelen 4 tot en met 7 gelden dan ook voor indicatiebesluiten die een aanspraak op jeugd-ggz behelzen. Ten aanzien van de wijze waarop de zorg waarop aanspraak bestaat moet worden omschreven, geldt dat is aangesloten bij de AWBZ-systematiek. Daar waar ingevolge het Zorgindicatiebesluit (het besluit dat regels bevat over de indicatiestelling met betrekking tot aanspraken op grond van de AWBZ) een indicatiebesluit is vereist voor een aanspraak in verband met een psychiatrische aandoening, zal deze omschreven moeten worden in de termen van de AWBZ, namelijk in functies en klassen. Voor de andere vormen van zorg is vereist, is aangesloten bij de systematiek die geldt voor aanspraken op grond van de Wet op de jeugdzorg.

Artikel 12

Dit artikel heeft betrekking op een indicatiebesluit waarin wordt aangegeven dat een cliënt –dat kan alleen een jeugdige zijn – is aangewezen op opname in een justitiële jeugdinrichting.

Justitiële jeugdinrichtingen kennen twee typen, te weten de beperkt beveiligde inrichtingen en de normaal beveiligde inrichtingen. In het indicatiebesluit zal moeten worden aangegeven op welke van deze twee typen de jeugdige is aangewezen.

Op grond van artikel 261, vijfde lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek is voor plaatsing in een justitiële jeugdinrichting een uitdrukkelijk daartoe strekkende machtiging van de rechter vereist. Deze machtiging wordt slechts verleend indien zij vereist is wegens ernstige gedragsproblemen van de minderjarige. Hiermee is tevens ook een inhoudelijk criterium voor plaatsing in een justitiële jeugdinrichting gegeven.

Artikel 13

In dit artikel is vastgelegd wat de maximale termijn van de aanspraak kan zijn. De hoofdregel is dat de termijn van de aanspraak ten hoogste een jaar bedraagt.

Op deze hoofdregel is één uitzondering gemaakt. Het betreft verblijf van een jeugdige in een pleeggezin. Als een jeugdige langer dan twee jaar in één en hetzelfde pleeggezin verblijft zal deze een zodanig veilige plek hebben gevonden dat het onjuist zou zijn het verblijf in het pleeggezin regelmatig ter discussie te stellen. Voorwaarde is wel dat het waarschijnlijk is dat de jeugdige niet meer terug zal kunnen naar zijn ouderlijke milieu. Zolang die terugkeer nog wel tot de mogelijkheden lijkt te behoren, dient dit elk jaar te worden overwogen.

Artikel 14

Het onderhavige artikel bevat de maximale termijn waarbinnen een aanspraak tot gelding moet worden gebracht. Deze termijn is drie maanden. In het algemeen deel van deze toelichting is hier genoegzaam op ingegaan.

De Staatssecretaris van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

De Minister van Justitie,